

Leva sredina pokopana

Stiristrankarska levosredinska koalicija, ki je v Italiji vladala skoraj devet let, je pokopana. Njeni »pogrebci« so se v sredo razšli, ne da bi skupno zapeli vsaj »žalostinko«, se pravi, da niso smatrali za potrebno izdati skupnega sporočila, v katerem bi ugotovili, da je obnovitev koalicije v sedanjih razmerah nemogoča. Poslanec Andreotti, ki mu je predsednik republike zaupal nalogo, da poskuša sestaviti novo vlado, je na seji voditeljev levosredinskih strank mogel samo ugotoviti, da manjkajo pogoji, ki bi omogočili ponovno sodelovanje med levosredinskimi silami na vladni ravni do pomladi prihodnjega leta, ko bi sedanjemu parlamentu potekel redni petletni mandat.

Javnost se zato sedaj sprašuje, kako bo Italija izšla iz hude zagate. Če se ne bo zgodil kak »čudež«, cesar v politiki ne smemo vedno že vnaprej izključiti, predsednik republike ne bo imel druge izbire, kot da odredi predčasni razpust parlamenta, čemur bo sledil razpis političnih volitev.

Ker pa država ne more ostati brez vlade, bo verjetno prišlo do sestave takšna vlada, katere glavna naloga bo, da zagotovi redni potek političnih volitev. Tu pa se postavlja vprašanje, kako naj bo takšna vlada sestavljena. Socialisti odločno zahtevajo, naj bo tako imenovana »volilna« vlada tristrankarska (KD, PSI in PSDI), in menijo, da bi lahko zgoraj omenjeno nalogo dobro opravila dosedanja Colombova vlada. Približno enako stališče zagovarjajo socialdemokrati, medtem ko je Kršč. demokracije, kot vedno, razdvojena.

Med poplavo izjav, ki te dni kar mrgolijo iz ust raznih strankarskih veljakov, je pravzaprav težko razumeti, kateri so globlji in resnični vzroki, zaradi katerih so se levosredinske stranke razšle. Nekateri navajajo vprašanje referendumu o razporoki, drugi različna stališča o problemu izvajanja gospodarskih in družbenih reform. Sedaj pa večina gleda na politične volitve, kot da bi bile te nekakšna čarobna palica, ki bi bila sposobna rešiti ali vsaj nakazati rešitev vseh problemov, ki danes pretresajo italijansko družbo. V resnici pa volitve verjetno ne bodo bistveno spremenile sedanjega razmerja med posameznimi političnimi silami, tako da bo postalo spet aktualno vprašanje sodelovanja med dvema komponentama italijanske družbe, to je med ljudskimi množicami krščanskega in socialističnega nazora. Zaradi tega so sedanji spori med zainteresiranimi strankami bolj odraz objestnosti in ambicioznosti nekaterih političnih voditeljev, kot resnične in nespravljive razlike v gledanjih na odprte probleme. To pa je zares huda hiba za italijansko demokracijo in predstavlja resno nevarnost za njen nadaljnji obstoj in razvoj. In prav to hibo pa morejo odpraviti predčasne politične volitve, če bi bili volivci toliko politično zreli, da bi odrekli svoj glas in zaupanje raznim demagogom in objestnežem.

Važni sklepi vodstva ZKJ

Jugoslavija je zadnje tedne še vedno v središču pozornosti mednarodne javnosti. Notranjepolitični položaj se polagoma razčiščuje, vendar je prav v dneh 2. konference ZKJ v Beogradu prišlo do dveh tragičnih dogodkov, ki sta na žalost terjala mnoge smrtne žrtve. Zdi se, da so nesrečo JATovega letala nad Češkoslovaško in eksplozijo v vlaku Slovenija ekspres povzročili ustaši. Na Danskem so zaprli dva jugoslovanska državljana, pod sumom, da sta nastavila peklenski stroj v letalo. Ustaši so menili, da se bo s tistim letalom odpeljal domov predsednik jugoslovanske vlade Bijedič, ki je bil na pogrebu danskega kralja.

Predsednik Tito je v svojem zaključnem govoru na 2. konferenci ZKJ v Beogradu zardil, da »v Zvezi komunistov ni take krize, kot smo si nekoč mislili.« Obrazložil je načelo okrepljenega demokratičnega centralizma, ki po njegovem mnenju v današnjih pogojih ne pomeni večje diktature, marveč tak družbeni sistem, kjer bo čimbolj prišla do izraza metoda medsebojnega dogovarjanja. Razmejil je tudi vlogo armade in Zveze komunistov, ko je dejal, da je naloga vojske varovanje meja pred morebitnim sovražnikom, Zveza komunistov pa zagotavlja nemoteno socialistično usmeritev nadaljnje razvoja jugoslovanske federacije. Naglasil je, da bo morala v Zvezi komunistov zavladati

večja enotnost in disciplina, za njeno boljše učinkovitost pa bo potrebno ustanoviti manjše osnovne organizacije (v podjetjih in posameznih krajih).

Na 2. konferenci ZKJ so na široko razpravljali o gospodarskih vprašanjih in sklenili, da je treba storiti vse za stabilizacijo gospodarstva, v upanju, da bo to izpodrezalo korenine tudi nacionalističnim pojavom. Poudarili so, da gospodarske probleme ni mogoče rešiti z okrepljenim centralizmom, marveč samo z doslednim in pravilnim uresničevanjem načela samoupravljanja, to je, da dohodek pripada tistemu, ki ga ustvarja, kar so zelo poudarile zadnje ustavne spremembe. Glede na dejstvo, da je v drugem polletju 1971. leta zunanjetrgovinska bilanca bila pozitivna, menijo nekateri komentatorji, da obstajajo ugodne možnosti za bolj uspešno protiinflacijsko politiko v letu 1972, tako da bi cene v letošnjem letu ne narasle več kot za 5 odst. Predsednik vlade Džemal Bijedič je dejal, da so premagali tiste nasprotne stabilizacije, ki so videli osnovni pogoj rasti in možnost, da so živeli in se razvijali brez naporov, v visoki inflaciji in v stalnih devalvacijah.

Na Hrvatskem in tudi drugod po Jugoslaviji je prišlo v zadnjih časih še do nekaterih odstopov. Odstopila sta med drugim ravna (dalje na 2. strani)

Letošnji Prešernovi nagrajenci

Na predvečer slovenskega kulturnega praznika — Prešernovega dne — je bila v ljubljanski Operi vsakoletna slovesnost podelitve Prešernovih nagrad za leto 1972 za najboljše dosežke na različnih področjih kulturnega ustvarjanja. Slavnostni govor je imel akademik dr. Bratko Kreft, nato pa so predstavili nagrajence in prebrali utemeljitve strokovne komisije.

Prvi je stopil na oder slikar, grafik in kipar Tone Kralj, ki je bil nagrajen za življenjsko delo na področju likovne umetnosti. V utemeljitvi nagrade je med drugim rečeno naslednje: »Kot eden izmed utemeljiteljev slovenskega ekspresionizma, ki je odpiral naš prostor v svet, in kasneje polnokravnega osebno obarvanega realizma, je pred nami razgrnil enciklopedično širok opus, ki zajema malodane vse likovne panoge... Njegova dela so ne glede na motiviko prežeta z iskrenim socialnim angažmajem, predvsem pa ga je zanimal slovenski kmečki človek, ki ga je s krepkimi barvami in monumentalno kompozicijo dvignil v simbolične višine.«

Prešernove nagrade so dobili še dirigent ljubljanske Opere Bogo Leskovic za uspehe na področju dirigentske dejavnosti, Pia in Pino Mlakar za življenjsko delo na področju

plesne umetnosti, Sava Severjeva za življenjsko delo na področju gledališke umetnosti in univ. prof. arh. Marjan Mušič za življenjsko delo na področju arhitekture.

Nadaljnjih 15 slovenskih kulturnih delavcev je dobilo nagrade Prešernovega sklada. Med temi je tudi tržaški skladatelj PAVLE MERKU'. Utemeljitev nagrade pravi takole: »Izvirnost Merkùjevega izraza in poudarek na močni osebni noti sta v zadnjem času dosegla svoj najizrazitejši uspeh v njegovem »Koncertu za violino in orkester«. V zadnjih letih se je ta skladatelj naslonil na ljudsko glasbo beneških Slovencev. Kot odličen poznavalec je iz njenih prvin ustvaril vrsto uspelih skladb.«

Naslednjega dne — 8. februarja — je rektor ljubljanske univerze dr. Mirjan Gruden podelil nagrade Prešernovega sklada študentom, ki so se v preteklem letu odlikovali na področju znanstveno-raziskovalnega dela. S to koristno pobudo želi univerza med študenti vzpodbuditi zanimanje za tovrstno dejavnost. Nagrajeni so bili tudi najboljši študentje vseh treh umetniških akademij — za gledališče, glasbo in za likovno umetnost — za svoje dosežke na koncertnih nastopih, v študijskih dramskih delih in na različnih področjih likovne umetnosti.

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 13. februarja, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 9.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Glasba za orgle. 10.15 Poslušali boste. 10.45 Za dobro voljo. 11.15 Matošec: »Volk nikoli ne trka«. Mladinska igra. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 13.30 Glasba po željah. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 13.30 F. Luzi: »Četrti igravec«. Rad. drama. 16.20 Al Caiola izvaja Gerschwinove motive. 14.40 Re-lja zborovskega petja. 17.00 Šport in glasba. 18.00 Miniaturni koncert. 18.40 Harmonija zvokov in glasov. 19.30 Bednarik: »Pratika«. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Lahka glasba iz naših studiov. 21.00 Iz slovenske folklorne: »Ljudske pesmi«, pripr. Kraševčeva. 21.20 Semeni plošč.

♦ PONEDELJEK, 14. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za srednje šole): »Mesto mravelj. 12.10 Pomenek s poslušavkami. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Beseda o poeziji - Ne vse, toda o vsem. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za šole (ponovitev). 18.50 Slavni orkestri. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Glasbeni drobiž. 19.45 Zbor »Ernesto Solvay«. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Pesmi brez zatonov. 21.00 Italijanski Nobelovi nagradenci za književnost: »Grazia Deledda«, pripr. M. Renner. 21.20 Orkester proti orkestru. 21.45 Slovenski solisti. Trio »Pro musica rara«: pianist Engelman, klarinetist Tržan, fagotist Korošak. Glinka: Trio pathétique; Kantušer: Largo. 22.05 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 15. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 11.50 Trobentač Hackett. 12.10 Bednarik: »Pratika«. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas - Novice iz sveta lahke glasbe. 18.15 Umetnost. 18.30 Komorni koncert. 18.40 Veliki mojstri jazza. 19.10 »Alojz Gradnik«, pripr. V. Beličič. 19.20 Otroci pojó. 19.30 Ne-koč je bilo... 19.45 Ukrajinske pesmi in plesi. 20.00 Šport. 20.35 Pustni ples.

♦ SREDA, 16. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol): »Ritmične vaje«. 12.10 Brali smo za vas. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst - Slo-venščina za Slovence - Kako in zakaj. 18.15 Umet-nost. 18.30 Radio za šole (ponovitev). 18.50 (Duo Pederrani-Cognazzo. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Glasbeni vrtljak. 19.30 P. Raimondo Spiazzi: Kri-stusov nauk v sodobnem svetu. 19.45 Zbor »Rečan-z Les, vodi Markič. 20.00 Šport. 20.35 Simf. koncert. Vodi Danon. Sodelujeta violinist Bravničar in vi-olinist Zalokar. Osterc: Mouvement symphonique; Ramovš: Koncert za violino, violi in ork. Igra or-kester Slovenske filharmonije iz Ljubljane. V od-moru (20.50) Za vašo knjižno polico. 21.20 Nežno in tiho. 22.05 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 17. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slo-venski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Kulturni odmevi. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Slovarček sodobne znanosti - Ne vse, toda o vsem. 18.15 Umetnost. 18.30 Umetniki in občinstvo, pripr. Pertot. 19.10 F. Catalano: Zgodovina ita-lijskih političnih strank. 19.30 Pisani balončki. 19.50 Glasbena spremljava k pravljicam. 20.00 Šport.

♦ PETEK, 18. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slo-venski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol): »Veter sem, veter«. 12.10 Pomenek s poslušavkami. 13.30 Glasba po že-ljah. 17.00 »Musici del Friuli«. 17.20 Za mlade po-slušavce: Govorimo o glasbi. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (ponovitev). 18.50 Sodobni italijan-ski skladatelji. 19.10 »Dr. Simon Pertot«, pripr. Re-harjeva. 19.20 Novosti v naši diskoteki. 19.40 Oktet »Gallus«, vodi Loparnik. 20.00 Šport. 20.35 Gospo-darstvo in delo. 20.50 Koncert operne glasbe. 21.20 Romantične melodije. 21.50 Folklorni plesi.

♦ SOBOTA, 19. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 11.50 Veseli motivi. 12.10 A. Ku-helj: Svet leta 2000. 13.30 Glasba po željah. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.55 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste. 16.10 Glasbeno popoldne. 16.50 Jazz. 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Vaše čtivo - Moj prosti čas. 18.15 Umetnost. 18.30 Duo Merni-Picotti. 19.45 Poker orkestror. 19.10 Pod far-nim zupnom župne cerkve Sv. Ignacija v Gorici. 19.40 Zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane, vodi Mu-nih. 20.00 Šport. 20.50 V uredništvu Bleiweisovih Novic. Rad. igra, napisal M. Mahnič. 21.30 Va-bilo na ples. 22.30 Zabavna glasba.

Jugoslavija išče tuje kapitale

Gospodarski položaj v Jugoslaviji ni rožnat. Inflacija že dalj časa prekaša 13 odstotkov na leto. Od leta 1969 do danes so se povečale cene v jugoslovanskem turizmu za 40 odstotkov, medtem ko so se povečale cene v konkurenčnih sredozemskih turističnih državah v istem razdobju povprečno za 15 odstotkov. Dinar je bil razvrednoten v začetku lanskega leta za 16,7 odst. in ob koncu leta za 18,73 odst.

Nevarnosti zmanjšanja turističnega prometa, ki predstavlja danes enega najvažnejših virov tuje valute za Jugoslavijo, se pridružuje še nevarnost vračanja določenega dela tistih 500 tisoč jugoslovanskih delavcev, ki delajo v Nemčiji, kjer začenjajo odpuščati delavca.

V takšnem položaju je naravno, da si jugoslovanska vlada prizadeva, da bi povečala industrializacijo s pritegovanjem tujih kapitalov in predvsem ameriških. Med Titovim obiskom pri Nixonu lani oktobra so govorili tudi o morebitni udeležbi ameriškega kapitala v Jugoslaviji. Pozitivni učinki tistega sestanka so se pokazali pred nedavnim, ko je jugoslovanska vlada izdala zakon, po katerem lahko tuja podjetja dosežejo večinski delež v jugoslovanskih podjetjih, medtem ko doslej njihov delež ni smel biti večji od 49 odstotkov. Po objavi tega zakona so se začela važna pogajanja s tujimi podjetji, ki jih privlači možnost povezave z jugoslovanskimi

podjetji, katerih večino »delnic« bi rada kupila in s tem dosegla odločujočo oblast v njih.

Prva taka uspešna pogajanja so se vodila z znano švedsko tovarno krogličnih ležajev »S.K.F.«, ki bo investirala zdaj tri milijone dolarjev v beograjsko tovarno »I.K.L.«, da bi jo modernizirala, in za izvežbanje 200 nameščencev, ki bodo prevzeli odgovorna mesta. Najzanimivejša pogajanja pa se vodijo, kot se je zvedelo iz ameriških virov, s kakim ducatom velikih ameriških podjetij, med katerimi je tudi zelo znana tovarna poljedelskih in industrijskih strojev ALLIS CHALMERS. Sam predsednik te družbe David Scott je potrdil, da proučujejo načrt za veliko tovarno v Jugoslaviji, namesto da bi povezali podjetja, ki jih družba poseduje v državah Evropske skupnosti.

Neka druga ameriška družba, GREY-HOUND BUS, največja firma na svetu za avtobusni promet, se zdaj pogaja s sarajevskim podjetjem »Centralbus«, da bi bila udeležena pri njem s 50 odstotki. Ustanovljeno bi bilo velikansko podjetje, ki naj bi monopoliziralo turistični promet od Zahodne Evrope do Turčije, kateremu je nekoč služil znameniti »Orient-Express«. Med ameriškim družbami, ki se pogajajo za postavitev tovarne v Jugoslaviji, je tudi družba BORDEN, ki naj bi postavila v Jugoslaviji veliko industrijo za mleko v prahu.

Razprava o Slovenski skupnosti

V soboto, 29. januarja, je bil v Slovenskem kulturnem klubu filmski večer. V petek, 4. februarja, pa je bila na vrsti diskusija o Slovenski skupnosti, ki jo je pripravil SKK skupaj z Mladinsko skupino. Po pozdravni prirediteljev (spregovorila sta Ivo Jevnikar in Igor Tuta) je dr. Mljač podal zgodovino Slov. skupnosti, nakar je prevzel besedo moderator dr. Jež. Na štiri vprašanja o vlogi in položaju Slovenske skupnosti, njenih težavah, o Slovencih v italijanskih strankah in o odnosu stranke do mladinskih vprašanj so izmenoma odgovorili vidni predstavniki Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka, dr. Rafko Dolhar in dr. Drago Legiša. Diskutanti so dobro obdelali vprašanja o vlogi politike, slovenske stranke in o zamejskem položaju. Manj je bilo slišati o organizacijskih problemih in o možnosti okrepitve Slovenske skupnosti ter o sodelovanju z drugimi slovenskimi političnimi skupinami.

Debata, ki je sledila, se je omejila na mladinska vprašanja in na položaj v stranki sami. Včasih je motilo istovetenje mnenja diskutanta z mnenjem »mladine«. Cilj večera je bil seznanitev mladine s Slovensko skupnostjo in njeno problematiko, zato prireditelja nista pričakovala konkretnih sklepov, ki morajo pač biti sad drugačnega dela. Kljub temu sta sprejela nalogo, da sestavita predlog o delovanju mladine v Slovenski skupnosti.

Uspeh večera je bil tudi v dejstvu, da so se večera udeležili predstavniki skoraj vseh slovenskih političnih skupin. V diskusiji je bilo pogrešati posega številnejših prisotnih, posebno ko je bil govor o idealnem slovenskem političnem predstavniku. Če se mladina debate skoraj ni udeležila (resnici na ljubo so v dvorani prevladovali starejši po-

slušavci), je ravno to znamenje, da je bil večer potreben.

V soboto, 5. februarja, je predaval v SKK prof. Karel Bajc o fizikalnih pojavih v morju. Glavni del predavanja je posvetil morskemu plimovanju. Po govoru je bil še krajši pogovor o morskih pojavih. 12. februarja bo na vrsti družabni večer.

VAŽNI SKLEPI VODSTVA JUGOSLOVANSKIH KOMUNISTOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

telj dubrovniškega festivala, ter pisatelj dr. Ivo Frangeš, predsednik zveze hrvaških pisateljev in koordinacijskega odbora zveze pisateljev Jugoslavije. V Srbiji je zaradi obtožb nacionalizma odstopil predsednik odvetniške zbornice v tej republiki. Dejavnost Matice Hrvatske, ki prav te dni praznuje 130-letnico ustanovitve, je skoraj zamrla, mnoge njene podružnice so razpadle in jo zaenkrat upravlja začasni odbor. Prejšnja vodilna skupina z dr. Veselico na čelu je v zaporu. Poslanec Veselici so odvzeli poslansko imuniteto. Zaprti so tudi nekdanji voditelji Zveze študentov Hrvatske, zato so ustanovili pripravljalni odbor, ki pripravlja obnovo rednega delovanja te organizacije. Prejšnji teden so iz Zagreba sporočili, da so izključili iz Zveze komunistov nekdanje vodilne časnikarje tednika »Vjesnik u srijedu«, med drugimi tudi znano komentatorko Nedo Krmpotič. Obtožili so jih, da so popuščali nacionalističnim silam v obdobju pred 21. sejo, zato v prihodnje ne bodo mogli več opravljati uredniškega dela pri omenjenem listu.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Stane Kavčič o novi slovenski vladi

Na seji predsedstva in izvršnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije je Stane Kavčič, ki mu je bila ponovno zaupana naloga za sestavo nove slovenske vlade, obrazložil politične in programske smernice novega izvršnega sveta SR Slovenije. Od mnogih problemov, ki čakajo na rešitev, je Stane Kavčič poudaril predvsem vprašanje gospodarstva, kjer še niso razrešene vse posledice devalvacije. »Na politično zahtevo po stabilizaciji, je med drugim dejal, smo reagirali z zamrznitvijo cen, s čimer je bilo razreševanje gospodarskih problemov

odloženo. Hkrati je opaziti pritiske, ki merijo na to, da bi iz devalvacije in stabilizacije vsakdo prišel nepoškodovan«, kar bi pomenilo, da bi v celotnem gospodarstvu ničesar ne dosegli, je poudaril Stane Kavčič.

Predsednik je dalje naglasil pobude, ki jih bo nova vlada morala sprejeti na zakonodajnem področju, ter hkrati poudaril delo v medrepubliških odborih, kjer so se bistveno povečale možnosti za vpliv na celotno jugoslovansko politiko ob upoštevanju slovenskih interesov.

Nova vlada bo imela 19 članov namesto dosedanjih štirinajstih. Od dosedanjih članov vlade bo na svojih položajih ostalo sedem, ostali pa so novi. Predsednik Stane Kavčič bo sestavo nove vlade v najkrajšem času predlagal v odobritev slovenski republiški skupščini.

ITALIJANSKO-AVSTRIJSKO-JUGOSLOVANSKO POSVETOVANJE O GOSPODARSKIH VPRAŠANJH

Od 8. do 10. junija bo v Trstu drugi mednarodni znanstveni simpozij Alpe-Adria, katerega bodo priredile ekonomska fakulteta tržaške univerze, Visoka ekonomska šola iz Maribora in Visoka šola za socialne in gospodarske vede iz Linza. Simpozija se bodo udeležili strokovnjaki Furlanije - Julijske krajine, Slovenije in Koroške ter javni in zasebni gospodarstveniki in ekonomisti.

DR. JOŽKO TISCHLER NOVI PREDSEDNIK NNSK

Narodni svet koroških Slovencev je 30. januarja 1972 imel redni občni zbor, ki se ga je udeležilo nad 80 delegatov in gostov iz dvojezičnih občin južne Koroške. Novi odbor je bil soglasno izvoljen. Za predsednika je bil izvoljen dvorni svetnik dr. Jožko Tischler. Prvi podpredsednik je postal dr. Valentin Inzko, drugi podpredsednik pa dr. Reginald Vospernik. Nadalje so bili izvoljeni v predsedstvo pravnik Filip Warasch, Karel Smolc in dr. Matevž Grilc.

V svojih izvajanjih je podčrtal predsednik novega odbora, ki predstavlja koncentracijo sil, da mnogo hvaljena toleranca visi na zelo tanki niti. »Veliko bolj važno se mi zdi«, je poudaril dr. Tischler, »da so naše življenjske pravice zajamčene v dveh mednarodnih pogodbah iz let 1919 in 1955. Te določitve so del avstrijske ustave in le-ta ima večjo težo kot govornje besede o toleranci. Iz tega posebnega položaja izhaja tudi obveznost Avstrije, da nas podpira v našem življenjskem boju. Zato si bomo pri deželni in zvezni vladi prizadevali, da bosta v polni meri izpolnili pravice, ki so bile zajamčene manjšini. Medtem ko so bile avstrijske dolžnosti do Sovjetske zveze, ki jih je bila določila ista pogodba iz leta 1955, izpolnjene do zadnjega dolarja, je njen VII. člen še vedno večinoma odprt. Če bi napravili dvojezične napise v letih 1955 in 1956, bi si Koroška prihranila mnogo glavobola, je med drugim dejal dr. Tischler.

Novi predsednik je na koncu nakazal tudi problematiko združevanja občin. V zvezi s tem je občni zbor naslovil na deželnega glavarja Hansa Simo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta in v kateri se izražajo največji pomisleki proti načinu, kako mislijo izvajati strukturne spremembe ne glede na obveznosti in državne pogodbe in ne glede na etnični značaj južne Koroške.

FINŽGARJEV DOM NA OPČINAH

vabi v nedeljo, 13. februarja ob 5. popoldne na

»PREŠERNOVO PROSLAVO«

Praznik naše besede — prof. Zora Tavčar-Rebula Nezakonska mati — poje prof. Ljuba Bercè-Košuta Slovenske balade in romance - recitira Stane Raztresen, član Slovenskega gledališča v Trstu, ob glasbeni spremljavi prof. Tullia Možine.

Za zaključek poje cerkveni pevski zbor pod vodstvom prof. Staneta Maliča.

Štirinajstdnevna revija »Photo 13«, ki izhaja v Turinu in je naprodaj tudi v Trstu, je prinesla v svoji 2. letošnji številki reprodukcije padlega slovenskega partizanskega fotografa Jožefa Petka in članek o njem. Reprodukcijske prikazujejo partizanski pohod na Štajerskem.

NEMŠKI TISK — NAJSTAREJŠI NA SVETU

Institut za raziskovanje tiska v Bremenu (Zahodna Nemčija) je ugotovil, da so tiskali v 17. stoletju svoj časopis že v 70. nemških mestih. Znani pa so tudi nekateri kraji, ki so jih imeli celo več. Tako sta poznali dve nemški mesti — Wolfenbüttel in Strassburg — svoj časopis že v letu 1607. Omenjeni institut je po šestletnem znanstvenem delu izdal obsežno knjigo v dveh delih pod naslovom »Nemški tisk v 17. stoletju«. V knjigi lahko najdemo celo podatke o nakladi takratnih časopisov. »Frankfurter Journal« so n.p.r. tiskali v 2000 izvodih.

SEMINAR V LJUBLJANI

V Ljubljani bo v soboto 12. in nedeljo 13. t.m. zimski verski seminar, ki ga pripravlja Skupina 2000 s sodelovanjem Mladinske skupine iz Trsta. Govorili bodo isti predavatelji kot na lanskoletnem poletnem tečaju v Sosljanu. Tokrat bodo udeleženci verskega srečanja razmišljali in razpravljali o temeljnih človekovih vrednotah, ki ohranjajo svojo veljavnost in trdnost, kljub sodobni težnji po razvrednotenju vseh vrednot. Nato bo govor o pomenu svobode pri človekovem izkustvu in o pomenu izkustva v krščanskem življenju. Sledila bo še razprava o pomenu in o vlogi kulture pri rasti krščanske zavesti. Seminar se bo pričel v soboto ob 9.00 v šentpetrski veroučni dvorani, udeležili pa se ga bodo razni predstavniki verskih skupin iz Slovenije in mladinci iz Trsta in Gorice. Vabljeni pa so vsi, ki jih obravnavana snov zanima.

O krščanskih odnosih

Ne vem če se tudi vam dogaja, cenjeni bravci Novega lista, da nastopijo trenutki ali situacije, ko vam padejo roke in nekam nejeverno zmajete z glavo. Nekaj tako otožnega me je popadlo, ko sem prebiral drugo stran letošnje tretje številke Katoliškega glasa. Vprašal sem se, kako to, da se v slovenskih katoliških krogih nič ne govori o preureditvi, o posodobljenju, o popestritvi, o širšem obveščanju tega našega edinega zamejskega verskega tednika. Mislim, da bi tudi o urejevanju in oblikovanju našega katoliškega lista lahko kaj več razpravljali v javnosti. Zanimivo bi bilo recimo vedeti, ali je uredništvo pripravljeno razširiti svoj delovni krog tudi na tiste kristjane, ki recimo tudi drugače mislijo kot oni in kaj se jim zdi, ali naj list kaže kaj in kako se je treba opredeliti, ali naj svojim bravcem raje nudi čim širšo informacijo o dogajanju v krščanskih skupnostih, da se bo bravec lahko sam po svoji vesti odločal? O tem in morda še o čem bi bilo vredno spregovoriti kdaj kasneje.

Danes bi se rad malo ustavil ob članku našega tržaškega škofovskega vikarja, ki je bil objavljen na že omenjeni strani.

Najprej moram postaviti dve ugotovitvi: tudi uradna Cerkev se vedno bolj zavzema za pravičnost v svetu; veliko se o tem piše, še več govori in ta tema je celo prišla na tretjo škofovsko sinodo. Druga ugotovitev pa se nanaša na vedno večjo zavzetost posameznih kristjanov in verskih skupnosti za dogajanje v Cerkvi in za njeno usmerjanje. In če iz evangelija izhaja, da je Cerkev božje ljudstvo, potem sodim, da morajo njeni glavni sklepi in življenjski odnosi izhajati prav iz tega božjega ljudstva, ali kakor mu nekateri danes pravimo, iz krščanskega proletariata. Rar verjamem, da ima vatikanska diplomacija vsaj tako vezane roke, kot druge diplomacije tega sveta in da se mora ujeti v skupen meddržavni politični jezik, ko gre za reševanje mednarodne problematike, tudi religiozne seveda. Toda prav tako sem prepričan, da imajo krist-

jani vso pravico in celo dolžnost, da izpovejo svoje poglede na versko dogajanje v svojem krogu in izven njega in to tudi v slučaju, da se ti njihovi pogledi ne strinjajo ravno z uradno linijo Vatikana. Nasprotno, mislim, da imajo v tem primeru še prav posebno odgovornost, da povejo svoje misli, in svoje predloge, prav v luči že omenjenega odnosa pravičnosti v svetu. Zakaj jasno je, da kompromisi vatikanske diplomacije ne morejo vedno biti pristen izraz osnovnih krščanskih odnosov v družbi, kot jih je nakazal Kristus. Zato je prav prisluhniti tudi onemu drugemu, neuradnemu glasu.

Pismo slovenskih študentov Pavlu VI., ki ga naš vikar ni prebral, hoče biti prav to: pristen izraz krščanskih študentov o krivicah, ki se tudi znotraj Cerkve dogajajo slovenskim zamejskim vernikom, in nič več. Zgleda pa, da je tudi taka ne nevarna poteza skupine mladih kristjanov nekaterim krogom cerkvene oblasti odveč in tu ne mislim

OPOZORILO

Nova telefonska številka uredništva in uprave NOVEGA LISTA v Trstu je: 60824.

samo na mons. Škerla, saj je ljubljanski kanonik Lešnik skušal s še ostrejšim nastopom v koroških duhovniških krogih preprečiti zbiranje podpisov. Odveč jim je recimo zato, ker se ne vključuje v njihovo politično taktiziranje; odveč jim je morda zato, ker naj bi božje ljudstvo le ubogalo in ničesar zahtevalo; morda jim je odveč tudi zato, ker jih peče vest, da tega sami niso napravili. Morda!

Toda prav ta odklonilen odnos do aktivnega sodelovanja vseh kristjanov pri reševanju in razčiščevanju skupnih vprašanj postavlja cerkveno organizacijo v vse bolj čudno luč in je povsem razumljivo, da se že marsikak zlasti mlad kristajn noče več istovetiti z njo, kaj šele, da bi garantiral najo. Moje mnenje je, da je tu treba iskati pogla-

(nadaljevanje na 6. strani)

Igor Tuta

Prešernova proslava v Kulturnem domu

V nedeljo, 6. februarja je bila v Kulturnem domu v Trstu svečana proslava na čast slovenskemu pesniškemu geniju Francetu Prešernu, ki sta jo priredili Slovenska Prosveta in Slovenska prosvetna zveza. Prireditelj sama je bila razdeljena v dva dela. V prvem je nastopil najprej Klavdij Palčič, ki je v svojem govoru navezal Prešernovo veličino na razmere, v katerih so živeli in žive Slovenci v svojem napornem vzponu k viziji narodnosti, kakor jo je imel Prešeren. Govornik se je pomudil zlasti pri današnjem položaju slovenske manjšine, ki zaradi nerazumevanja in zaprek ne more uresničiti svojih narodnih teženj. Omenil je v tej zvezi proces v Leobnu proti dijaku Šturmu.

Nato so člani Radijskega odra Stana Kopitar, Matejka Peterlin, Marjana Prepeluh, Marjan Bajc, Miro Opelt, Ivan Buzečan in Franko Žerjal podali v koncertni izvedbi odlomek iz drame o Prešernu »Velika noč 1833«, kjer avtor Mihael Jeras prikazuje Prešernov odnos do življenja, do slovenstva, do ljubezni ter čas, ko je Čop utonil v Savi in Prešeren zasnoval »Krst pri Savici«, kjer je avtor drame vzporedil Bogomilino in Črtomirovo usodo z usodo Julije in Prešerna, ki v odpovedi do svoje drage in v viziji onostranstva najde končno mir.

V drugem delu je bil najprej na sporedu govor Zorka Hareja o Prešernovi osebnosti in njegovi pesniški veličini. Rekel je, da je prav in koristno, da se zbiramo na Prešernovih proslavah, kjer ohranjamo spomin našega velikega pesnika, da so starodavni narodi imeli take pesnike za preroke in jasnovidce, ki jih višja volja uporablja za svoje posebne naloge. Nato je Harej govoril o Prešernovi osebni tragiki, ki je dobila nadosebne dimenzije, o krščanski tradiciji, v kateri je Prešeren živel, o miselnih tokovih, ki so silili v njegovo miselno okolje, o njegovi zakoreninjenosti v slovenski zemlji, o njegovi predanosti slovenskemu jeziku, o njegovem konceptu slovenstva. Dejal je, da je v tej ljubezni podoben drugemu velikemu Slovencu, škofu Antonu Slomšku, nemu od redkih slovenskih odličnikov, ki je takoj spoznal in priznal Prešernovo veličino. Na koncu je prikazal Prešernovo visoko poezijo, kjer je vse minljivo in krhko dobilo svoj smisel in ipravičilo in sam pesnik je našel mir in srečo »kakor tisti, ki mu je bilo zaupano visoko poslanstvo in ga je dobro opravil.«

Nato so člani Slovenskega gledališča Jožko Lu-

keš, Bogdana Bratuž, Leli Nakrst, Lojze Milič, Zlata Rodošek in Anton Petje recitirali ob klavirski povezavi Erminija Ambrozeta Prešernove Sonete nesreče.

Prešernovo proslavo je zaključil mešani pevski zbor »Jacobus Gallus«, ki je pod vodstvom Ubalda Vrabca zapel poleg dveh skladb na Prešernovo besedilo, Vrabčeve Zdravice in ljudske Pod oknom. Še Vrabčev Veter, Ukmarjevo In če sem samo vetru brat, slovenski ljudski Njega ni in Rasti, rasti rožmarin, Vrabčevo Slovensko pesem in njegovo priredbo ljudske pesmi Bratci veseli vsi. Na željo številnega občinstva, ki je prišlo na proslavo, je zbor na koncu dodal še pesem Prišel ljubi je pod okno.

PUSTNI VOZ V DEVINU

Kot je bilo že sporočeno, bo Devin letos prvič v povojnih letih nastopal z lastnim pustnim vozom na večjih pustnih prireditvah, kot so npr. openska in tržiška. Zasluga za to pobudo gre domačim fantom, ki izhajajo iz vrst Kulturnega krožka Devin-Stivan in so kljub popolnemu pomanjkanju materialnih možnosti pripravili takšen pustni voz, da bo to prava senzacija za Devin in za okoliške vasi. Bili smo priča res intenzivnemu delu; pridni organizatorji so se ob popolnem razumevanju domačih pri »Kupčevih« kmetiji, ki so zelo vladno dali na razpolago prepotreben pokrit prostor, spremenili v mizarje, pleskarje, električarje, scenografe, itd... in v rekordnem času opremili voz, katerega namen je prikazati »Ljudski praznik v Devinu okrog leta 1800« s posebnim poudarkom na takratne socialne razlike med graščino in ljudstvom.

Devinski pustni voz bomo lahko videli v soboto, 12. t.m., v pustni povorki na Opčinah, ki je postala že pravi »slovenski pustni festival«, z začetkom ob 14. uri; potem v nedeljo, 13. t.m., na devinskem trgu, kjer se bo predstavil domači publiki ob 13. uri, sledil bo »obisk« po Devinu, Štivanu in Medji vasi; na zadnji pustni dan se bo udeležil pustne povorke v Tržiču, t.im. »Cantade«, ki se bo začela v torek, 15. februarja ob 14. uri.

Prejeli smo:

POZIV ZADRUŽNE KRAŠKE MLEKARNE

Dne 31.1.1972 se je sestal upravni svet Zadružne kraške mlekarne, zad. z om. j. Sejo je vodil predsednik upravnega sveta g. Alfonz Guštin. Prisotni so bili: podpredsednik g. Jože Milič ter svetovalci gospodje Stanislav Gruđen, Silvester Gregori, Jožef Radetič, Srečko Štolfa, Miroslav Žigon in Friderik Zobec. Seje se je udeležil član nadzornega odbora g. Ivan Škrk. Prisotna sta bila nadalje dr. Vladimir Vremec, ki je predstavljal načelnika Kmetijskega nadzorništva dr. Bucca, ter predsednik Združenja zadrug dr. Miccoli. Po dolgi in temeljiti razpravi je upravni svet soglasno odobril (nihče se ni vzdržal ali bil nasproten) sledeče:

»Zadruga ponavlja prošnjo, da ji E.R.S.A. (Deželna ustanova za razvoj kmetijstva v Furlaniji - Julijski krajini) nudi, kot predvidevajo veljavni zakoni, tehnično in finančno pomoč ter jamstvo za posojila, z namenom, da doseže svoj glavni cilj, to je nakup zemljišča, izgradnjo prostorov in postavitve primernih strojev za industrijsko predelavo, pasteriziranje mleka in pripravo izdelkov za prodajo.

Mlekarna bo morala zato imeti stroje za pridobivanje sira vrste »Montasio« ali podobnega, stroje za pasteriziranje in naprave za prodajo mleka skupnostim. V stavbi sami pa bo potreben primeren prostor, v katerem bo zadruga lahko prodajala svoje izdelke, kot so kisló mleko, smetane in sladolei.

Mlekarna bo zgrajena na ozemlju občine Repentabor, natančneje ob pokrajinski cesti, ki pelje z Opčin do mejnega prehoda na Repentabru. Občinska uprava je že sklenila (nadzorni odbor ter odbor za jusarska zemljišča sta sklep potrdila), da proda zadrugi 5000 kv. m jusarske zemlje. Zgrajena bodo nadalje zbiralna središča, ki bodo primerno opremljena za zbiranje in hranitev mleka. Upravni svet je nadalje sklenil, da dodeli ustanovi E.R.S.A. tudi načrtovanje del.

Upravni svet prosi, v imenu svojih 100 članov, ki predstavljajo večino živinorejcev tržiškega Krasa, da E.R.S.A. nujno in uradno sprejme prošnjo, zakaj stanje v celotni pokrajini je kritično, posebno še zaradi odloka tržiškega župana, s katerim prepoveduje zasebnikom prodajo mleka.

Ta program izhaja iz dejstva, da bo zadruga ne samo prva te vrste v pokrajini, ampak tudi edina, ki bo uporabljala samo mleko kraških živinorejcev. Upoštevati je tudi treba, da nudi Trst s svojimi skoraj 300.000 prebivalci obsežen trg za vse pridelke naših kmetij, posebno če so pridelki gotovo pristni. V zvezi z gornjim je treba poudariti, da so Tržačani ljubitelji Krasa, istočasno pa cenijo tudi njegove pridelke, ki jih navadno kupujejo pri proizvajalcih samih. Če bo mlekarne prodajala svoj sir, bo ta gotovo dobro sprejet, povpraševanje pa bo gotovo naraščalo, kakor hitro bodo mnogi zvedeli za njegov izvor. Seveda mora biti proizvodnja zelo dobra, vendar bo privlačno tudi dejstvo, da bo možen ogled delovanja priprav za predelavo vsem, ki se bodo za to zanimali.

Zadruga pričakuje, da bo z vsemi možnimi predelavami osnovne snovi »mleka« lahko pridobila največjo mero izdelkov, zaradi česar bi na trgu dosegla najvišjo ceno za enoto predelane osnovne snovi.

Upravni svet nadalje poudarja, da Zadružna kraška mlekarne ne bo samo sredstvo, ki bo omogočilo večji tehnični in živinorejski napredek, ampak tudi edina možnost, ki jo bo proizvajalec imel, da neposredno proda svoj proizvod.

Predsednik Nixon je poslal kongresu obširno poročilo o položaju v svetu, v katerem se optimistično izraža o svetovnem položaju.

F. J. - 94 S M R T V POMLADI

Zadnje popoldne so sedli na travo ob robu gozda visoko nad cesto, da bi si odpočili in se pomenili. Bili so trudni. Dopoldne in v prvih popoldanskih urah so bili spet oblezli precej vrhov in viničarij. Bili so tudi nekoliko potrti.

»Pravzaprav sem že mnogokrat bral o revščini v Halozah, vendar si nisem predstavljal, da je tako hudo. Mislim, da člankarji nekoliko pretiravajo,« je rekel Jože.

Drugi so dejali, da je bilo tudi z njimi tako.

»Res je, nihče ne verjame, dokler ne vidi sam,« je priznal kaplan, ki je bil z njimi.

»Kaj bi se dalo in moralo po vašem storiti za odpravo te revščine?« je vprašal Tine in rezal na enake kose veliko štrugo črnega kruha, ki so jo bili kupili med potjo v neki vasi. Potem je položil na vsak kos še košček špeha in razdelil med tovariše. To je bila njihova južina. Zdela se jim je imenitna.

»Hm,« je rekel kaplan, ki je tudi dobil svoj kos; v teh nekaj dneh je postal skoro eden iz-

med njih. »Po mojem bi bilo treba vinograle vzeti gospodi in jih dati viničarjem. Toda nevarnost je, da potem ne bodo tako dobro obdelani. Morali bi za tak primer viničarje tudi bolj izobraziti v poljedelstvu oziroma vinogradništvu. Za to pa spet nimajo posebnega zanimanja, če vinogradi niso njihovi. Stvar je zapletena.«

»Pa industrija?« je vprašal eden izmed fantov.

»Zato pri nas ni prave podlage. Pa saj tudi ni cest. Kako bi hodili ljudje na delo po teh hribih? S kolesi ne bi mogli, saj ste videli, kako so nekatere steze k viničarjem strme, toliko da se ne grižeš pri hoji v kolena.«

»Kaj torej mislite?«

»Mislim, da bi morali zagotoviti Haložanom čim več izobrazbe in jim hkrati dati vinograde, gozde in travnike. Vsaka viničarska družina bi morala dobiti v last kočó, kjer biva, in kos vinograda.

(dalje)

Jubilej življenja in dela

Dne 3. februarja letos je praznoval župnik Lojze Kodermac v Kožbani svoj osemdeseti rojstni dan, obenem tudi več kot pol stoletja življenjskih naporov, bojov in truda.

Ko preko Soče in briških brajd krepko stiskamo roko gospodu jubilanu in mu vsi znanci in prijatelji iz srca čestitamo, se ob liku častitljive osebnosti gospoda Kodermaca spominjamo tudi dela in uspehov vseh tistih njegovih sobratov, ki so na Goriškem ohranjali v najtemnejših časih svojemu ljudstvu sveto dediščino narodnih in jezikovnih vrednot. Svetal vzgled tega dela je jubilan Kodermac, kljub osmim križem še vedno tak, kot da bi ga izsekal iz trdega briškega debla. Vedno nasmejan, krepak po duši in umu, dober po srcu, neupogljiv kot hrast, vedno iznajdljiv in nikoli utrujen, če je treba tudi udarnih pesti.

In kakšna je bila življenska pot tega Brica po rodu, goriškega študenta in narodnega delavca po Tolminskem?

V skopih besedah jo orišemo: Rojen je bil v kmečki hiši v šentlovenški fari, v Hruševju pri Kožbani, kjer je danes njegova zadnja dušnopastirska postojanka. Po šolanju v Gorici in mašniškem posvečenju dne 3. maja 1917 je nastopil, zaradi neurejenih mejnih razmer, prvo pastirsko službo v Poljanah nad Škofjo Loko.

Vse svoje sile pa je mladi kaplan razmahnil, ko je prišel na Goriško, kjer se je v prvih povojnih letih razvilo plodno politično, kulturno in gospodarsko delo njegovih sošolcev dr. Besednjaka, Bitežnika, Rustje, Ščeka in prve krščansko-socialne skupine. Z njimi vred je Kodermac, kot tolminski kaplan in župnik v Volčah, polagal še danes trdne oporne temelje naše narodne zgradbe. Če bi takrat ne bilo tiste skupine s Kodermacom v vodstveni vrsti, bi poznejši rod ne imel ničesar, za kar bi se boril in osvobojeval.

Župnik Kodermac je s finim čutom za bodočnost najprej dvigal narodni in verski čut svojih faranov in Tolmincev sploh. On je zasnoval s slikarjem Tonetom Kraljem umetniško preureditev cerkva po naših krajih v našem duhu. Volče in puntarske Mengore so pričra njegovega dela in mnogokrat je sam z drugimi farani nosil opeko in malto. Ob nedeljah je poleg velike fare vodil še posojilnico in knjigovodstvo večine tolminskih mlekarn. Z ing. Rustjo sta dolga leta vodila tolminsko mlekarstvo, z župnikom Abramom

— Trentarjem pa še vse goriško združništvo.

V Volčah in Tolminu ni minila nedelja brez kake prosvetne prireditve pod Kodermacem vodstvom. Na župnijskem vrtu je šam zgradil v porušenem poslopju kapelico in dvorano, kjer so se zbirale verske organizacije, otroci k pouku in dijaki k raznim tečajem. Tu jih je neutrudni gospod Lojze vzgajal, pa tudi v težkih časih okrepčal z vinom, kruhom in z vedro besedo. Mnoge osebe, ki so sedaj na visokih položajih v državi, se tega še vedno spominjajo.

Seveda je bil gospod Lojze trn v peti vsem takratnim oblastnikom, ker je delal po lastnem poštemem preudarku le za blagor ljudi. Pridno je tudi zbiral zgodovinske ostanke in zapiske s Tolminskega in zdaj v Kožbani, kjer pastiruje od 1965. leta dalje. Njegovi zapiski bi služili že za dve zajetni knjigi o zgodovini omenjenih krajev. Upamo, da se nam bodo ti dragoceni zapiski ohranili in še povečali po prizadevanju jubilanta, ki je po vsej pravici častni član krožka »Juventus feruida« (čila mladina).

Dragi in spoštovani jubilan,

Bog Ti daj še dosti zdravih let!

r. b.

SPOROČILO SINDIKATA SLOVENSkih ŠOLNIKOV V GORICI

Predsednik goriškega šolskega sindikata je na zadnji seji sporočil, da so bili storjeni vsi potrebni koraki, da dosežejo naše šole, kar jim po zakonu pritiče. Sem sodi ustanovitev stolice za italijanski jezik na gimnaziji - liceju »Primož Trubar« in še eno stalno učiteljsko mesto na osnovni šoli v ulici Randaccio. Tudi v zvezi s seminarjem, ki bo od 22. do 24. marca t. l., so bile izvršene vse predpisane formalnosti. Glede učbenikov, ki jih na naših šolah primanjkuje ali pa so napisani v italijanskem jeziku, je sindikat že poskrbel za ciklostilirano izdajo zemljepisne knjige za 1. r učiteljska (Zemljepis sredozemskih dežel); za podobno izdajo latinskega slovstva na liceju pa so poskrbeli dijaki sami. Ena od nalog, ki še čaka sindikat, je preveritev dela in odločb posebne komisije na šolskem skrbništvu. Omenjena komisija pregleduje strokovni položaj profesorjev in učiteljev; njene odločbe so važne, ker urejajo pravno in ekonomsko stanje šolnikov tudi slovenske narodnosti.

Sindikata končno z zadovoljstvom ugotavlja, da so pristojne oblasti v Rimu ugodile prošnji profesorjev gimnazije-liceja, naj se njih zavod poimenuje po Primožu Trubarju, obžaluje pa, da še sedaj srednja šola nima pravice do uradnega naslova »Ivan Trinko«, ki ga je že pred tedni odobril tamkajšnji profesorski zbor. Obenem poziva učitelje in vodstva osnovnih šol, naj izpolnijo predpisane formalnosti, da se bodo tudi njihove šole poimenovala po kakem našem velikem možu.

Prešernova proslava v Gorici

V nedeljo, 6. t.m., je Slovenska prosvetna zveza pripravila v prosvetni dvorani na Korzu Prešernovo proslavo z bogatim kulturnim sporedom. V začetku so z dvema pesmima skupno nastopili pevci iz Ronk. Dola-Poljan, Doberdoba, Štandreža, Sovodenj in iz Števerjana. Pod vodstvom Cirila Siliča so zapeli Vrabčevu »Zdravico«, pod vodstvom Silvana Križmančiča in ob spremljavi harmonikarja Ivana Klanjščka pa Simonitijevo »Vstajenje Primorske«.

Nato je stopil na oder prof. Milko Renner in na kratko spregovoril o pesniku Prešernu ter o pomenu njegove osebnosti v takratnem duhovno zastalem slovenskem prostoru. Spomnil je tudi na sedanji položaj Slovencev v Italiji in zlasti poudaril enotnost, ki so jo dosegli s sprejetjem skupne spomenice predsedniku vlade Colombu. Če pa imamo še danes občutek, da smo v marsičem prikrajšani in marsikje zapostavljeni, je dejal prof. Renner, se zavedajmo, da moramo ohraniti ono moralno pokončnost, ki se izraža v zavesti, da smo pripadniki kulturnega naroda in da imamo kot taki dolž-

nost, da po svojih močeh prispevamo k temu, da bo naš organizem čim »bolj čvrsto rasel in kulturno bogat«. Govornik je naglasil odgovornost pri oblikovanju manjšinskega prostora ne zato, da bi izkoristili možnosti, ki jih daje ustava, ampak pred vsem iz človeške samozavesti. »Zato naj nas ne opravičuje občutek manjvrednosti, ki je pogosto le prazen izgovor za osebne koristi, vsekakor pa izraz popolne neznačajnosti. Zavedajmo se, da še vedno drži star pregovor »Vsak je svoje sreče kovač«, in da bo zato pretežno od nas odvisno, kakšna bodočnost se bo obetala našim otrokom... Naše kulturno poslanstvo naj se ne omejuje na občasne manifestacije, je pravilno poudaril govornik, ampak bodi življenje v najširšem obsegu. Ob vsakem nespoznanju med nami samimi pa pomislimo, da imajo povsod prednost višji interesi, se pravi tisti, ki nam pomagajo živeti.«

Po končanem govoru je nastopil Godalni kvartet Glasbene matice iz Trsta in zaigral Haydnov

(Dalje na 7. strani)

★

NAJ V MIRU POČIVA!

V torek popoldne smo se za vedno poslovili od ene najstarejših Goričank, 96-letne Emilije Prinčič, rojene Debenjak. Pokojnica, ženica, ki je vse svoje dolgo življenje posvetila delu in družini, se je rodila 26. januarja 1876 v Kozani. Poročila se je leta 1895 z Antonom Prinčičem, ki je bil inženir kemije, za tiste čase precejšnja redkost. Prepotoval je tudi polovico Evrope.

Mladi par se je preselil v Gorico leta 1908. Družina pa je imela še posestvo v Brdih, kjer se je oče posvetil vinogradništvu. V zakonu se je rodilo pet otrok, štiri hčerke in sin Ivo, znani industrialec v Krminu in naš javni delavec.

Blago in dobro pokojnico bodo vsi, ki so jo poznali, ohranili v trajnem spominu.

Vsem sorodnikom izražamo naše najiskrenejše sožalje.

Števerjan

Kulturni praznik

V nedeljo popoldne je naša farna skupnost obhajala svoj kulturni praznik. Po popoldanski maši se je skoraj vsa zbrala v župnijskem prosvetnem domu, kjer je bila slovesna blagoslovitev zgornje velike dvorane. Navzoči so bili predstavniki naše prosvetne in politične javnosti ter mnogi italijanski ugledni gostje in deželni svetovalci.

Blagoslov je opravil tudi kot nadškofov zastopnik msgr. Klinec. Vse navzoče je pozdravil v zelo dovtetnih besedah motor novega doma, domači župnik. Govoril je tudi števerjanski župan Klanjšček, kar je lepo podčrtalo farno in občinsko skupnost, kateri bo vedno odprt novi dom. Oba sta se zahvalila darovalcem, ki gotovo ne bodo odrekli še nadaljnje pomoči.

Z odprtjem nove dvorane je bila združena tudi preprosta Prešernova spominska proslava.

Nastopili so med recitacijami in govori števerjanski pevski zbor, otroški šolski zbor in ansambel Lojze Hlede, ki je pel in igral z njemu lastno živahnostjo.

Celotni, rekli bi kar improvizirani spored, je vsem gostom izredno ugajal in je napravil prosvetno dvorano še bolj privlačno.

BRAVCEM NA GORIŠKEM

Opravičujemo se našim naročnikom in bravcem na Goriškem, ker so v zadnji številki Novega Lista po krivdi pošte izostali dopisi in obvestila z Goriškega.

Uredništvo

Nova številka revije »Zaliv«

Nova, 32. in 33. številka revije »Zaliv«, ki je izšla te dni, se začne s kratkim uvodnikom »Ob tridesetletnici«, ki poudarja, da prinaša revija poslovlino pismo Simona Kosa, spominski zapis dr. Slavka Tuta in članek Toneta Abrama, tovariša Pinkota Tomažiča, zato, da bi tudi v tem primeru poudarila načelo pluralizma. »Obenem pa je prav, da uravnesimo tehtnico, ki jo slovenski dnevnik in marksistični govorniki na proslavah po vsej sili skušajo prevesiti na svojo stran«, je dalje rečeno v uvodniku. »Velika večina zavednih in upornih Slovencev v italijanski državi ni bila komunistično usmerjena, zato zgodovino potvarja, kdor prikazuje stvari drugače, kakor so bile, ali pa zamolčuje resnico. Zato kakor mi spoštujemo Pinka Tomažiča kot človeka, ki je znal pasti za svoj ideal, tako pričakujemo, da drugi ne prikazujejo vsega našega protifašizma kot komunističnega. Navsezadnje tako početje nove psevdozgodovinarje lahko samo osmeši.« Sledi poslovlino pismo Simona Kosa sestri, ki se končuje z besedami: »Za svoj narod bi umrl rad stokrat, ne enkrat. Tako se poslavljam od tebe — tvoj brat Simon.«

Sledi spis Slavka Tuta »Iz zapiskov nekdanjega obsojenca« o drugem tržaškem procesu, ki osvetljuje ozadje procesa in njegov potek, Tuta končuje svoj spis s pozivom na mlade: »Moje misli ob zaključku teh zapisov naj veljajo mladim. Kot smo nekoč mi v polnem zagonu mimo starejših iskali pravi ideal: domovino za vsako ceno, tako naj dela danes mladina!« Tone Abram pa opisuje življenjsko pot; po zaslugi njegovega pisanja se nam pokaže Tomažičeva navadno in propagandno mitičnost zavita osebnost veliko bližja.

Josip Merku nadaljuje svojo zgodovino okoličanskega bataljona, Irena Žerjal-Pučnik je pa dokončala svojo povest »Tragedijica na Grobljah« s simbolno-mističnim koncem. Dodana je avtorčina pripomba, da je povest zgolj plod njene fantazije in da ni opisala v njej nobenega znanca in tudi ne lastnih doživetij.

Objavljena so nadaljnja pisma Alojza Resa Francetu Bevku, ki so pomembna za kulturno zgodovino Primorske v času med obema svetovnjima vojnama. Zelo zanimiv je prispevek Pavleta Merkuja »Iz beneškega dnevnika«, v katerem opisuje obisk — skupaj z prijateljem — slavistom Jakopinom — v Terški dolini in v dolini Kosice, ter je nekoliko polemičen do Tarasa Kermaunerja, ki »je tudi beneške Slovence že odpisal od slovenstva, kot že marsikaj.« Ana Kalc opisuje razmere v Švici in poudarja zlasti dejstvo, da rešujejo tam svoje probleme v svobodi in okrito pišejo o njih ter ne izkrivljajo dejstev.

Revija se spominja tudi škofa Alojzija Fogarja. Nadaljuje se razprava Sergija Salvija o nepriznanih jezikih pod naslovom »Odrezani jeziki«, v prevodu Marije Kacin. Škoda je, da je tokrat objavljeni odlomek tako kratek. Igor Mislej nadaljuje svojo razpravo »Programski preskus dvostranske kvalificirane demokracije v nacionalnem prostoru«, ki se bo končala prihodnjic in vsebuje zanimive ugotovitve ter argumente. Andrian Cescie piše o socialno-kulturnem položaju ladinsko-furlanskega ljudstva, Lelo Ganton pa o furlanskem jeziku. Radoslava Premrl nadaljuje svoje napeto napisane in resnicoljubne spomine pod naslovom »Moj brat Janko-Vojko«, Boris Pahor pa je objavil polemični spis »Nekaj besed o gorjači, posvečenosti in širini«.

Ubald Vrabec je prispeval kratek in zgoščen pregled nad glasbenim življenjem v Trstu v zadnjih mesecih, Pavle Merku pa opozarja, da bi morali izdajatelji »Slovenskih ljudskih pesmi« bolj upoštevati pravilne Grbčeve zapise tržaških ljudskih pesmi. Zora Tavčar poroča o knjigi Janka

Messnerja »Skurne storije«, Peter Suhadolc pa je objavil dokumentiran članek o Okcitanjih. Poleg članka Borisa Pahorja »Prispevek na srečanju v Komberku«, ki je sprožil obširno polemiko, in več prispevkov v zvezi s Šturmovim procesom na Korškem najdemo v reviji še nekaj polemičnih člankov, poročil in tople besede v spomin nedavno umrlega Vekoslava Špangerja. Tako tudi ta številka »Zaliva« vpliva kot polemičen, pa zdrav in kulturno oplajajoč ter spodbuden izziv miselni lenobi ali lagodnosti.

PRVA ŠTEVILKA »MLADIKE« V NOVEM LETU

Te dni je izšla prva številka »Mladike« v letu 1972. Na uvodnem mestu prinaša članek Zorka Hareja »Pesem nas povezuje«, v katerem piše o letošnjih koncertih božičnih pesmi, ki jih je priredila Zveza cerkvenih pevskih zborov v Gornjem Tarihju v Beneški Sloveniji, v Trstu in v Ljubljani. V tej številki sodelujejo s članki ali z leposlovjem tudi Zora Tavčar, Jože Peterlin, Nadja Barazutti, Jure Koritnik, Anica Gartner, Alojz Tul, Josip Kravos in Martin Jevnikar. Objavljen je tudi intervju z Ličo in Sergijem Pahorjem, ki sta prevedla v italijanščino Grumovo igro »Dogodek v mestu Gogi« za uprizoritev v Stalnem gledališču v Trstu. Revija se je predstavila v novem letu v novi prikupni in živji zunanji podobi.

TRŽAŠKI PEVCI V LJUBLJANI

Prejšnji mesec so v cerkvi sv. Petra v Ljubljani nastopili s koncertom božičnih pesmi združeni tržaški pevski zbori, včlanjeni v Zvezi cerkvenih pevskih zborov. Pevce je vodil dirigent Janko Ban, na orgle pa jih je spremljal Zorko Harej. »Z glasbenim znanjem, še bolj pa s svojo predanostjo slovenski cerkveni pesmi so navdušili številne poslušalce,« pravi v svojem poročilu list »Družina«.

OBČNI ZBOR GLASBENE MATICE

Redni letni občni zbor Glasbene Matice bo v petek, 11. februarja, ob 20. uri v društvenih prostorih v Trstu, ul. R. Manna 29/2.

Zagrebski godalni kvartet v Kulturnem domu

Glasbeni Matici moramo priznati, da se njen prvič uveden koncertni abonmâ odvijata kar presenetljivo točno po zastavljenem načrtu. Pred kratkim je bil v Kulturnem domu že šesti abonmajski koncert, za katerega je bil angažiran Zagrebski godalni kvartet in mezzosopranistka Eva Novšak-Houška.

V primerjavi s tradicionalno razvrstitvijo sporeda, je bil spored tega koncerta v nekem smislu postavljen na glavo: prvi del je bil pester po skladateljih, izvajalcih, stilih in značajih z nemajhnim prispevkom folklorne, medtem ko je drugi del vseboval le Dvoržakov kvartet v F duru opus 96. Kakor njegova znamenita simfonija »Iz novega sveta«, so tudi v tem kvartetu prisotni nekateri folklorni elementi ameriških Indijancev; četrti stavek pa nas jasno spominja na črnsko melodiko, ki jo v zadnjih letih pogosto slišimo pri črnskih duhovnih pesmih. Upravičeno označujejo ta Dvoržakov kvartet kot »ameriški«. Zagrebski godalni kvartet, ki ga sestavljajo Josip Klima (prva violina), Ivan Kuzmič (druga violina), Ante Živković (viola) in čelist Josip Stojanovič so svojo največjo izrazno moč pokazali prav pri tem zaključnem kvartetu. Ta zagrebski komorni ansambel ima že dolgo tradicijo, saj je nastal takoj po prvi svetovni vojni leta 1919. V tej dolgi dobi so se člani večkrat izmenjali, vendar so kljub spremembam vsa leta ohranili zavidljivo umetniško raven, ki si jo je kvartet pridobil že ob svoji ustanovitvi. Tako pri izvedbi Dvoržakovega

O KRŠČANSKIH ODNOSIH

(Nadaljevanje s 3. strani)

vitni vzrok, zakaj nimamo v Trstu nobenega novega domačega duhovnika in zakaj tudi za naprej ne kaže nič bolje.

Povsem neumestno je zato obračati se z določenim prizvokom očitka do naših fantov, češ, zakaj niste duhovniki, dovolj bi bilo ustvariti pogoje, da se v nekom razvije samostojno želja po duhovniški službi bližnjemu. Toda s stanjem, kot se kaže na cerkvenem področju zlasti v tržaški škofiji rad verjamem mlademu prijatelju, ki mi prizna, da ga je že zelo zgodaj minila volja »postati eden od njih in se razosebiti«. To je izjava, ki bi vas morala pretresti, gospod vikar, ne pa predlog o imenovanju škofa vikarja v Gorici za vse zamejske Slovence v Italiji.

O našem verskem življenju pa še tole. Zaenkrat si lahko samo predstavljam, kakšno bi moralo biti naše prizadevanje na verskem polju, vsekakor čisto nekaj drugega kot to, kar se po naših župnijah danes dogaja. Seveda ne vseh, toda priznamo pošteno, da si na Tržaškem v večini vasi versko življenje lahko povsem odmislimo in to ne zato, ker bi v nas vedno bolj slabel verski čut, temveč ker nam duhovniki niste znali posredovati osnovnih človeških in krščanskih vrednot na način, ki bi bil današnjemu človeku blizu. In ta človek ni kak omejen primitivnež, saj živi sredi množice informacij, med katerimi so tudi novice o vse drugačnem in krščansko polnejšem življenju, kot mu ga iz svoje starinskosti ponujate. Rekli boste, da si mora človek tudi sam iskati in najti smisel svojemu religioznemu izkustvu in se povsem strinjati z vami. Toda poleg te svoje osebne zaveze ima tudi pravico, da prihaja na dan s svojimi predlogi, kakršnikoli naj bodo, če se ali če se ne strinjajo z uradno linijo cerkvene hierarhije. No, slovenski študenti so se v tem že osvestili in bodo kmalu poslali omenjeno pismo papežu Pavlu. Naj samo bežno omenim, da je proti pričakovanju podpisalo dokument izredno veliko študentov in prav bi bilo, da bi se v Vatikanu ob tem le malo zamislili, ko bodo določali novega škofa v Trstu.

kvarteta, kakor pri manjših skladbah prvega dela so instrumentalisti potrdili svojo visoko tehnično in muzikalno raven.

V prvem delu smo najprej slišali Srebotnjakov ciklus »Mati« na besedilo Srečka Kosovela, pri katerem smo občudovali kristalno čist mezzosopran Eve Novšak-Houška. Srebotnjak se pri tej suiti sicer osvobaja tradicionalnih smeh, vendar ni mogoče reči, da bi hotel za vsako ceno ubirati nova pota. Prej bi lahko rekli, da hoče biti le iskren in sklada le tako, kakor čuti, ne glede na razne modne »izme«. Drugi je bil na vrsti kvartet št. 3 Krsta Odaka. Čeprav je tudi Odak sodobnik, se pri tem kvartetu zelo naslanja na folklorne prvine in na tradicionalno tonalnost. Sledile so štiri pesmi Josipa Slavenskega. Čeprav je skladatelj pri vseh štirih samospelih ostal dosledno zvest ljudski melodiki, je tej podložil naravnost genialno instrumentalno spremljavo. Mezzosopranistka je pri teh preprostih ljudskih napevih v še posebno simpatični luči prikazala svojo odlično pevske tehniko.

Prvi del sporeda je zaključil Kvartet št. 2 našega domačega skladatelja Pavla Merkuja. Razmeroma kratka in enostavno zasnovana skladba je prijetno učinkovita in je občinstvo prisotnemu skladatelju izreklo iskreno priznanje. Celoten spored je ne preveč številno poslušalstvo sprejelo z velikim zadovoljstvom in je na koncu izsililo še dodatek s »Scherzom« Mauriceja Ravela.

U. Vrabec

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

NAMIZNI TENIS — SOKOL V A LIGI
SOKOL - ESPERIA COMO 5:4

Našim se je posrečilo! Na nevtralnem igrišču v Portomargheri so po razburljivi in napeti igri, potem ko so že izgubljali s 4:0, premagali močnejše nasprotnike in si tako zagotovili mesto v elitni skupini državnega namiznega tenisa. To je brez dvoma največji uspeh zamejskega športav zadnjih letih, če že ne sploh. Vrednost tega podviga se še zveča, če pomislimo, da je Sokol v borih štirih sezonah opravil celotno pot od promocijske lige pa do A lige. Košuta, Bole in Fabjan so se v nedeljo brez dvoma zavedali važnosti tekme in trdno so bili prepričani, da bodo drago prodali svojo kožo, saj je bil prestiž vsega zamejskega športa v njihovih rokah. Taka prilika se namreč ne bi tako hitro več ponovila.

Odšli so na pot skrbno trenirani in s pravo psihološko pripravo, za zeleno mizo pa so se dogodki odvijali nekoliko drugače, kot bi si lahko pričakovali. Že v tretji tekmi, ko sta se srečala Košuta in D'Andria, je igralce in navijače spreletel srh, ko je Boris proti vsakemu pričakovanju zgubil tekmo. To je bil njegov prvi poraz v letošnjem prvenstvu. Vsi upi so torej teoretično že splavali po vodi, saj za zmago bi moral mladi Fabjan premagati enega od dveh boljših nasprotnikov, potem ko je že izgubil proti najslabšemu tekmeču, ki pa je s svojimi štiridesetimi leti najbolj izkušen. Po Košutovem porazu se je Fabjan spopadel z nosilcem nasprotnikov Figinijem, ki spada v prvo skupino druge kategorije. Že v tem srečanju smo opazili, da igra Just zelo zagrizeno in da je bil tudi za odličnega Figinija trd oreh, saj je zbral več točk od Boleta. Po tej tekmi je bil izid 4:0 za goste. Nihče ni več pričakoval pozitivnega izida za naše fante, lahko smo računali le na časten poraz.

V naslednjem srečanju sta se pomerila Košuta in priletni Ronzoni, ki igra z lesenim loparjem. Boris je z vso jezo, ki mu jo je povzročil nepričakovani poraz, odpravil in celo ponižal nasprotnika, saj mu ni dovolil, dabi v dveh nizih zbral vsaj za set točk. Stanje 4:1. Sledila je tekma med Boletom in Adrijem. To sta bila dva povsem enakovredna nasprotnika. Tekma je bila zanimiva, večja koncentracija Boleta pa je strla odpor nasprotnika. Stanje 4:2. Na vrsti je bilo odločilno srečanje med dvema nosilcema skupin: Košuto in Figinijem. Boris je z zbrano igro v dveh nizih odpravil sicer dobrega nasprotnika: 4:3. Sokolj se je že nevarno približal nasprotniku!

Zadnji upi na preobrat so sloneli na mladem Fabjanu, ki je moral tekmovati s solidnim D'Andriem, ki bi moral biti z moralno na višku, saj se mu je prvič posrečilo premagati Košuta. Just pa je vse presenetil. Ob podpori domačinov, ki so navijali za Sokol, saj so naši dobri znanci, je Nabrežinec zaigral mirno, poslušal vsak nasvet trenerjev in po treh napetih setih prinesel svojim barvam četrto zmago. Spet se je našim zasvetilo, na obzorju se je že kazala A liga, saj je bilo stanje že 4:4 in preostajala je le še tekma med Edijem in »starim mačkom« Ronzonijem.

Bole je v to tekmo vložil vse svoje izkušnje in vse svoje znanje. Nasprotnik se mu je upiral

le v prvih dveh nizih, saj je drugega celo osvojil. V odločilnem setu pa je nabrežinski Openc privlekel že v začetku na dan cel svoj repertoar in z ostrimi napadi popolnoma zmedel nasprotnika, ki je osvojil le 12 točk. Izid torej 5:4 za Sokol in kot nagrada A liga! Veliko navdušenje igralcev, spremljevalcev in zelo športne publike. Važno se nam zdi, da je k tej zmagi pripomogel v odločilni meri prav Fabjan, na katerega ni nihče računal. To je seveda zanj velik uspeh, za oba trenerja-igralca Boleta in Košuto pa še večje zadoščenje, saj sta v razmeroma kratkem času znala ustvariti res kakovostnega igralca, ki je zlasti psihološko zelo zdržljiv.

Čestitamo torej, fantje, saj se vam ni treba bati niti elitne lige, če boste še naprej tako resno vadili. Društvo bo pa poskrbelo za naraščaj in za vredne rezerve, ki bodo lahko v vsakem trenutku nadomestili kogarkoli.

ODBOJKA

V moški B ligi je Bor končno spet obhajal zmago, čeprav je igral brez poškodovanega S. Veljaka. Doma so plavi premagali Ferroni s 3:0.

V C ligi je Kras na domačem igrišču prišel do zmage proti šibki ekipi Merano s 3:0. Novost v zgornjih vrstah je predstavljala vključitev v ekipo bivšega sokolovca Franca Roberta, ki trenutno služi vojake.

V ženski B ligi vse po predvidevanjih, Breg je gladko premagal CUS Padova, Borovke so v Brescii izgubile proti Libertas, Sokol pa je po zelo lepi in napeti igri podlegel vodeči Primaveri v Noventi Vicentini.

☆

PREŠERNOVA PROSLAVA V GORICI

(Nadaljevanje s 5. strani)

«Kvartet št. 76». Igralca SG iz Trsta Mira Sarđočeva in Stane Starešinič sta recitirala Prešernovi pesmi »Neiztrohnjeno srce« in »Uvod h Krstu pri Savici«.

V zadnji točki sporeda je nastopil znani pevski zbor »Lira« iz Kamnika, ki ga vodi prof. Samo Vremšak in se že mnoga desetletja uvršča v sam vrh slovenske zborovske poustvarjalnosti. Pevci iz Kamnika so najprej zapeli nekaj pesmi na Prešernovo besedilo, sledile so Gallusove polifonske skladbe in končno ljudske pesmi v Maroltovi priredbi. Poslušalce je zelo navdušila zlasti bogata in svojstvena priredba pesmi »Kangalilejska ohcet«, ki je nastala po ljudskem motivu z Dolenjskega.

ZAHVALA

Mama Draga, brat Marjan z družino in ostalo sorodstvo se toplo zahvaljujejo vsem, ki so v velikem številu počastili spomin našega ljubega sina in brata

SAVA SEMOLIČA

Posebna zahvala g. župniku.
Peč, februarja 1972 DRUŽINA SEMOLIČ

Sodobno kmetijstvo

PRISPEVKI ZA OBNOVO IN PREUREDITEV KMEČKIH STAVB

28. februarja zapade rok za vlaganje prošenj na podlagi deželnega zakona z dne 8. januarja 1968 št. 1, ki predvideva denarne prispevke za obnovo in preureditev kmečkih stanovanjskih poslopij oziroma pomoč pri odplačevanju obresti za dolgoročna posojila. V nasprotju z Zelenim načrtom, ki določa, da se smejo podeliti denarni prispevki le v primeru, ko poseduje kmetovalec več kot dva hektara posevne površine, pa omenjeni deželni zakon ne postavlja nobenih omejitev glede posebne površine.

Prednost izgradnji sanitarnih naprav

Denarni prispevki so namenjeni predvsem izgradnji sanitarnih naprav, kajti še vedno je dosti kmečkih stavb brez notranjega stranišča in kopalnice. V poštev pridejo tudi razna druga obnovitvena dela kot npr. obnova strehe, ometa, podov oziroma stropov itd. Prošnja za prispevek vložijo lahko tudi tisti kmetovalci, si želijo postaviti centralno kurjavo. V poštev pridejo prošnje neposrednih kmetovalcev, samo da so lastniki hiše oziroma zemljišča, na katerem stoji stavba. Prispevek znaša največ 400.000 lir v gričevnatem področju ter največ 500.000 lir v goratem področju. V tržaški pokrajini spadajo pod gorato področje naslednji kraji: celotna repentaborska občina, v tržaški občini Opčine, Bani, Trebče, Gropada, Padriče, Bazovica in Lonjer, v dolinski občini Gročana in Draga. Kmetovalci iz gričevnatega področja vložijo prošnje pri Pokrajinskem kmetijskem nadzorništvu, kmetovalci iz goratega področja pa pri Področnem gozdarskem nadzorništvu. Prošnje je treba napisati na kolkovanem papirju in v dveh dvojnkih, predložiti pa je treba tudi družinski list, potrdilo o stalnem bivališču ter predračun z navedbo posameznih del, odgovarjajočih mer ter cen in sicer v treh izvodih.

Pomoč za odplačevanje obresti

Člen št. 2 omenjenega zakona predvideva pomoč za odplačevanje obresti pri dolgoletnih posojilih za gradnjo novih oziroma povečanje starih stanovanjskih poslopij. Prošnje lahko vložijo samo tisti kmetovalci, ki dajejo zagotovila glede nadaljevanja kmetijske dejavnosti. Kmetovalci, ki se mislijo poslužiti ugodnega dolgoročnega posojila, se morajo zglasiti na nadzorništvu vsaj eno leto preden začnejo z deli. Postopek pri obravnavanju posameznih prošenj traja precej časa.

Vsekakor je to zelo pomemben zakon za vse tiste, ki se ne morejo okoristiti z Zelenim načrtom oziroma pomemben za kmetovalce, ki nameravajo opraviti le manjša izboljševalna dela ali opremiti svoje stare hiše s sodobnimi sanitarnimi napravami.

☆

V OCENO SMO DOBILI:

«Galeb», št. 4. 1971-72.

Branko Berčič: »Mladost Ivana Tavčarja«. 1971. Izdala Slovenska Matica v Ljubljani. Strani 368.

Jože Sivec: »Opera v stanovskem gledališču v Ljubljani od leta 1790 da 1861«. 1971. Izdala Slovenska Matica v Ljubljani. Strani 240.

†
S potrjimi srci sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustila v 96. letu starosti naša dobra in draga mama, babica in prababica

EMILIJA PRINČIČ ROJ. DEBENJAK

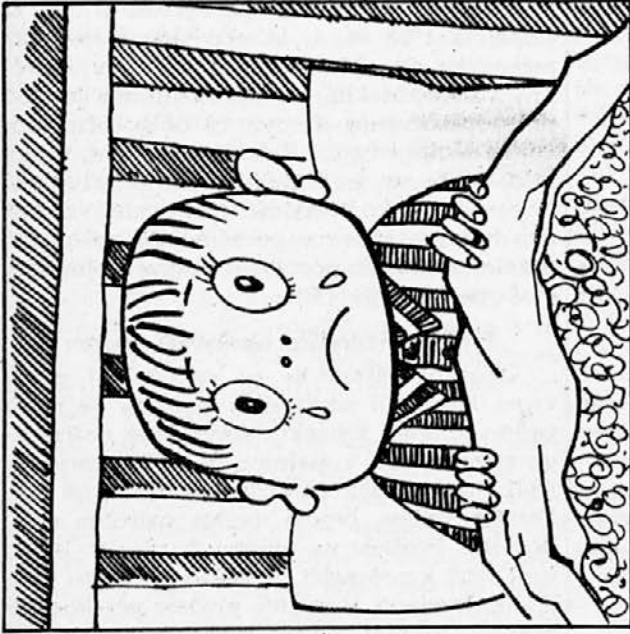
K zadnjemu počitku smo jo položili v torek, 8. t. m.

Žalujoci: sin Ivan, hčere Nada, Natalija in Elica, snaha Gizela, zet Jože, vnuki, pravnuki, nečaki, sestrične in ostali sorodniki.

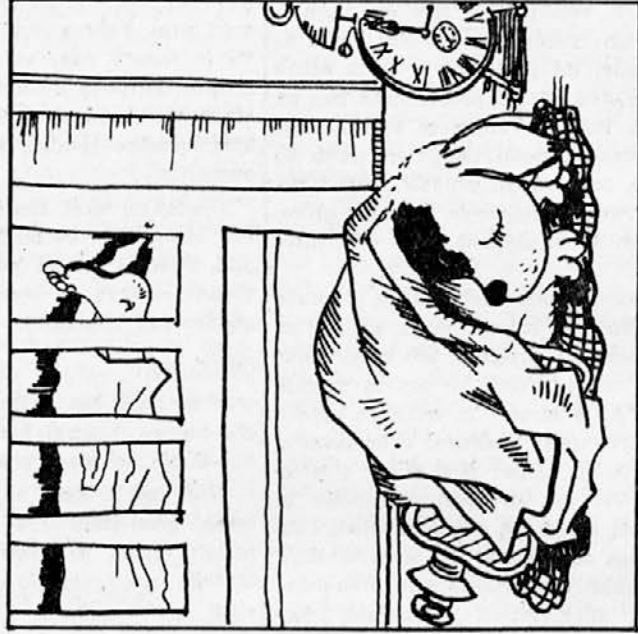
Gorica, 6. februarja 1972.

REPEK

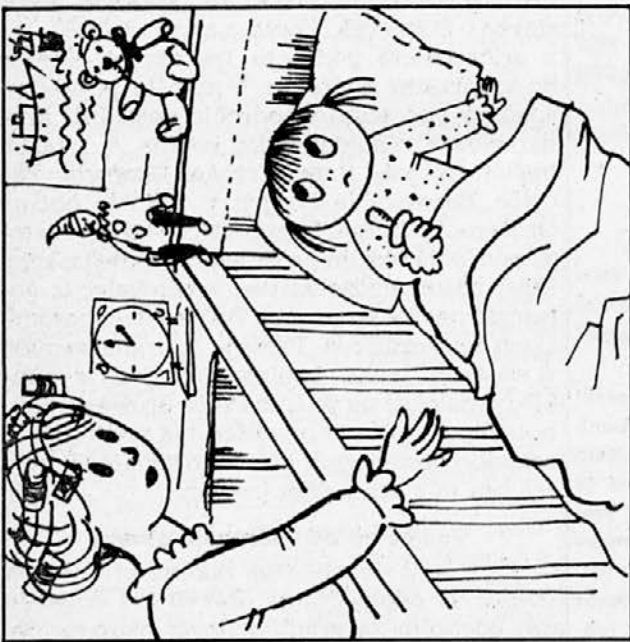
Piše: P. Kovač - Riše: Melita Vovk

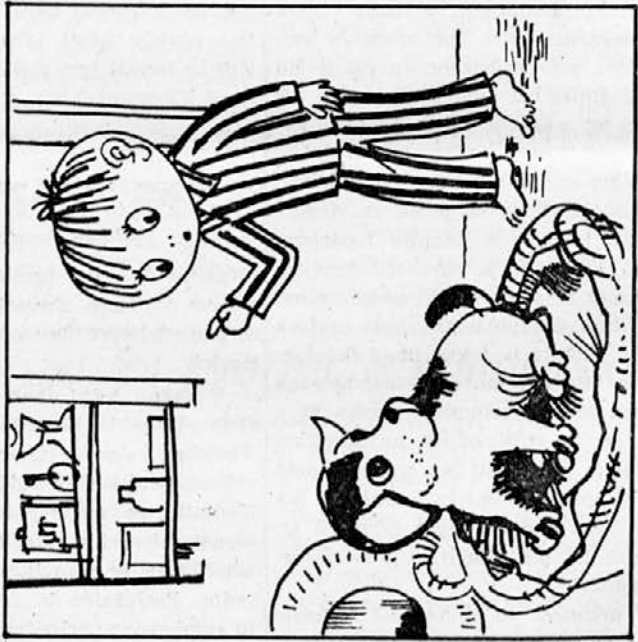
»Nekaj pa glozno tuli!«
Peter je skočil iz postelje, solze so se mu udrle in v eni sapi je povedal vso zgodbo.
»Gotovo ga hoče spet odpeljati, da tako tuli! Oh očka, oh mami...« je hlipal Peter.
»Pokažite Uški, kaj pa tuli?« je iz svoje posteljice klicala Urška. Ob tem splošnem hrupu se je prebudil še kanarček Lojzek in zapel eno svojih najbolj presunljivih pesmic.

Toda za take stvari odrasli po navadi nimajo razumevanja. Repku so pa le toplo postlali na Petrovi stari jopici in mu napolnili termofofor s toplo vodo. Zraven so postavili še sklepetajočo budilko, da mu je tiktakala za družbo. To mu je bilo všeč, udobno se je zvil v klobčič in kmalu zaspal. Sedaj je na hišo končno legel mir. Samo Urška se je še v spanju nekaj časa glasno smejala.

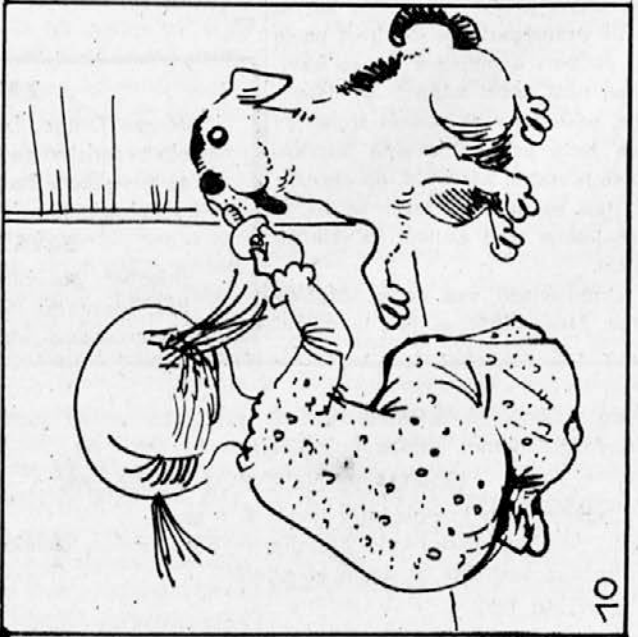
»Jo še potrebujem,« se je izmazel in moško odkorkal v posteljo.
Toda skrivnost se je ponoči sama izdala. Ko je na hišo legel mir in so že vsi zaspali, je psiček začel tiho cviliti. Potem pa je zatullil kot vsi beatli skupaj. Prva se je zbudila mama in tekla k Urški, kajti Urška je tulla podobno, kadar je ponoči izgubila svojo dudo. Toda tokrat je Urška sedela v posteljici, držala dudo v roki in izjavila:

iz same prijaznosti vtaknila dudo v gobček. Od tedaj naprej so psička klicali Repek in on je na to vedno slisal. Razburjenje se je poleglo, Urškina duda je bila prekuhana, luči pogasene in vsak je spet ležal v svoji postelji. Toda mir je trajal le nekaj minut. Potem je Repek spet zatullil.
»Gotovo ima hude sanje, jaz že vem, kako je to. Vzel ga bom k sebi v posteljo,« je milo prosil Peter.

9. Ko je Peter zvečer ležal v postelji, mu je bilo malo čudno pri srcu. Doživljajev je bilo danes kar preveč. Pod večer se mu je zdel konjederec še strašnejši. Pa tudi vprašanje, ali je psiček sedaj njegov ali ne, ga je morilo.
»Poslušaj, mami,« je začel, »skrivnost imam.«
»Kakšno pa?« je hotela vedeti mama.
Toda Petru se je zadnji hip zazdelo varneje, če vse skupaj obdrži zase.

10. Ker je bil Peter tako bridko nesrečen in ker psiček pravzaprav ni bil nikogaršnji, so Petru dovolili, da ga lahko obdrži. Komaj se je v garaži prižgala luč, že je psiček nehal tulli in njegova črna gumba sta se zasvetila. Stekel je k Petru. Tedaj pa je Urška zaklicala:
»Lepek, tak lep lepek ima!«
Psiček je stekel k njej in jo obližnil. Urška pa mu je